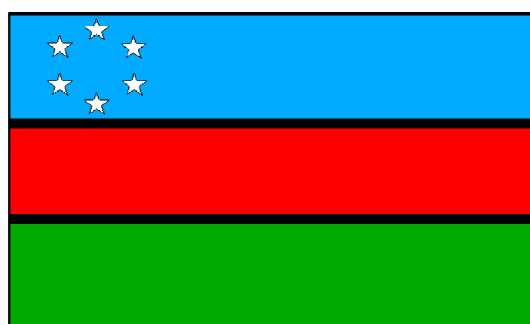
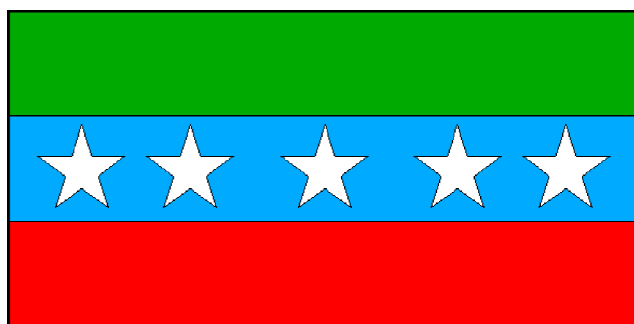
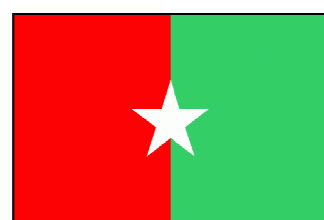
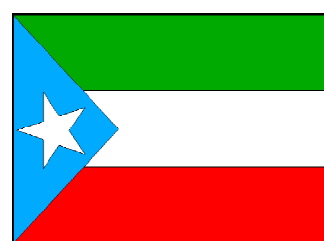
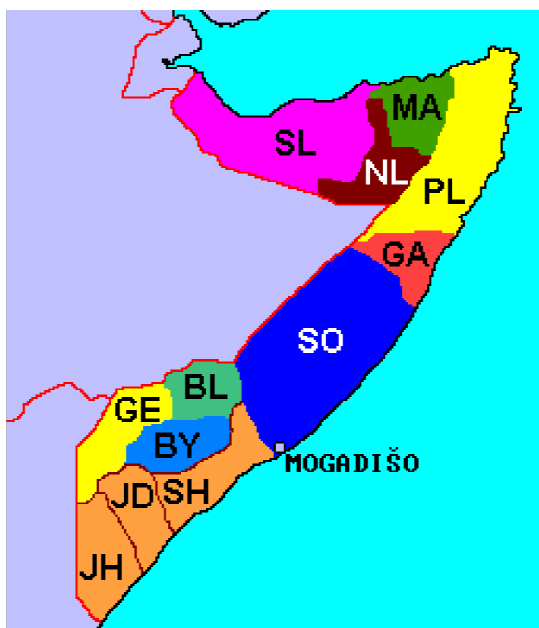
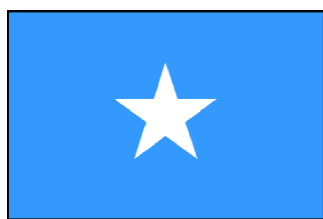
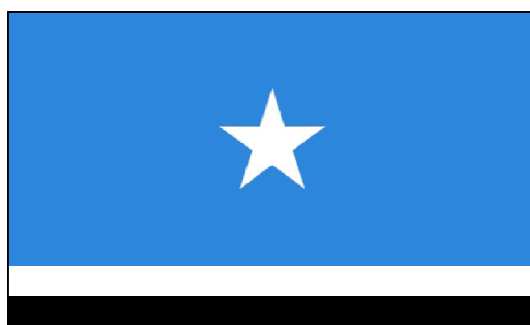

vexilologie

154

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

SL Somaliland
GE Gedoland
SO Somálsko

NL Northland
JD Střední Juba
BY Baay

GA Galmudug
MA Maakhir
SH Dolní Shabele

BL Bakool
PL Puntland
JH Horní Juba

vexilologie

ISSN 1211-2615

154

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

VYSOKÉ MEZINÁRODNÍ OCENĚNÍ ZAKLADATELŮM ČVS

Sedmnácté zasedání valného shromáždění Mezinárodní federace vexilologických společností (FIAV) v Yorku v roce 2001 přijalo rozhodnutí o zřízení čestného titulu *příznivce FIAV* (Fellow of the Federation), který má označovat osoby, jež prokazují svou prací a činností významné zásluhy o vexilologii obecně nebo přispěly významným způsobem FIAV či jejímu členu. Od uvedeného roku byla tato čest prokázána 31 předním světovým vexilologům, z nichž mnohým byl tento čestný titul FIAV udělen in memoriam. Při příležitosti konání 23. mezinárodního vexilologického kongresu v Jokohamě byl 17. července 2009 přiznán dalším deseti předním vexilologům z osmi zemí, poprvé také dvěma vexilologům z České republiky. Do pomyslné řady oceněných „čestným členstvím“ FIAV se tak vedle všech bývalých prezidentů FIAV L. Mühlemanna, O. Neubeckera, H. Boudina a W.G. Cramptona, generálních tajemníků W. Smithe, K. Sierksmy, E. Dreyera, R.G.C. Bartletta a B.B. Berryho, jakož i takových velikanů vexilologického hnutí, jakými jsou Ch.F. Pedersen, L. Philippe, A. Ziggio či A. Znamierowski, letos postavili i zakladatelé České vexilologické společnosti doc. RNDr. Ludvík Mucha, CSc., a Ing. Aleš Brožek. Této památné události v historii české vexilologie bychom chtěli alespoň zčásti věnovat obsah tohoto čísla našeho zpravodaje *Vexilologie*.

První předseda (1972-2003) a od r. 2004 čestný předseda České vexilologické společnosti **doc. RNDr. Ludvík Mucha, CSc.**, (nar. 1927) byl FIAV oceněn zejména za svůj rozhodující přínos založení organizační základny československé vexilologie v r. 1972, kdy jako učitel kartografie a matematického zeměpisu na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy publikující první pravidelné vexilologické články v populárně-naučném měsíčníku *Lidé a země* kolem sebe shromáždil první české a slovenské zájemce o vlajky a prapory. Spolu s nimi zorganizoval založení nejstarší vexilologické společnosti v bývalých socialistických zemích. Když pak navázal kontakty se zahraničními vexilology mimo jiné i z Polska, bývalé NDR a bývalého SSSR, z nichž se řada stala i členy tehdejšího Vexilologického klubu, otevřel české vexilologii okno do světa. Jeho rozsáhlá publikační činnost, zaměřená na popularizaci státních znaků a vlajek, historii vzniku československé státní vlajky a městskou vexilologii u nás přivedla k vexilologii řadu čtenářů jeho knih, jakož i inspirovala mnohé československé vexilology, kteří měli možnost seznámit se s jeho bádáním na stránkách *Vexilologie* i dalších zahraničních odborných časopisů. Jeho nedocenitelné zásluhy o vznik, rozkvět a související prestiž České vexilologické společnosti a významný osobní přínos k rozvoji československé vexilologie byly oceněny při 10. výročí existence tehdejšího

Vexilologického klubu Čestným diplomem VK, jakož i Kongresovým oceněním 1. českého národního vexilologického kongresu v Hradci Králové v r. 1996 a nejvyšším oceněním ČVS – čestným členstvím – v r. 2004.

Spoluzakladatel České vexilologické společnosti a jejího zpravodaje *Vexilologie* **Ing. Aleš Brožek** (nar. 1952) se jako dlouholetý tiskový referent (od r. 1973) a později i redaktor (od r. 1983), resp. výkonný redaktor (od r. 2000) zpravodaje zasloužil podstatnou měrou o to, že toto

pojítka mezi členy naší společnosti vycházelo pravidelně, bez přerušení a ve stále vyšší obsahové i technické kvalitě, čímž udržovalo *raison d'être* i samotnou více než 37 let trvající existenci jedné z nejstarších vexilologických společností na světě. Jako neoficiální vyslanec české vexilologie se již od konce 70. let minulého století zúčastňoval mezinárodních vexilologických kongresů, vstoupil do řady zahraničních vexilologických společností a navázal bohaté osobní i korespondenční styky s mnoha vynikajícími světovými vexilology. Jako první český vexilolog byl v r. 1997 oceněn na 17. kongresu v Kapském Městě cenou *Vexillon*, udělovanou FIAV za mimořádný publikační počín v období od kongresu předcházejícího. Jeho obsáhlá publikační činnost na stránkách *Vexilologie* i mimo ně, jakož i zásluhy o úspěšnou činnost a prezentaci ČVS doma i v zahraničí a popularizaci vexilologie na veřejnosti byly oceněny již třemi diplomy Čestného uznání

(1982, 2001 a 2008).

Výbor České vexilologické společnosti si jménem všech jejích členů dovoluje oběma svým ctěným kolegům a přátelům upřímně poblahopřát k vysokému ocenění jejich dlouholeté, neúnavné a záslužné práce o rozvoj české i světové vexilologie, kterého se jim dostalo od vedení FIAV. Připojuje se k jeho rozhodnutí a oceněným přeje do dalšího života hodně zdraví, osobní spokojenosti a mnoho badatelských i publikačních úspěchů v hájemství vlajek a praporů.

Výbor ČVS

On July 17, 2009 in Yokohama, the FIAV Board presented the Fellowship of the Federation also to two Czech leading vexillologists and co-founders of the Czech Vexillological Society – Ludvík Mucha and Aleš Brožek - for their significant contributions to vexillology. On behalf of Czech and Slovak vexillologists, the Board of CVS congratulates both our colleagues on that occasion and dedicates leading articles of this issue of Vexilologie in honour of them.

Ludvík Mucha

OROMSKÉ PRAPORY

Oromsko či Oromie (*Biyya-Oromo*, tj. vlast Oromů) je rozsáhlá země v dnešní Etiopii, usilující prostřednictvím levicově orientované Oromské osvobozené fronty (*Adda bilisummaa Oromo, Oromo Liberation Front, OLF*) o nezávislost. I když za současné situace je tato idea zřejmě zcela iluzorní, není bez zajímavosti se o této zemi něco dovědět.

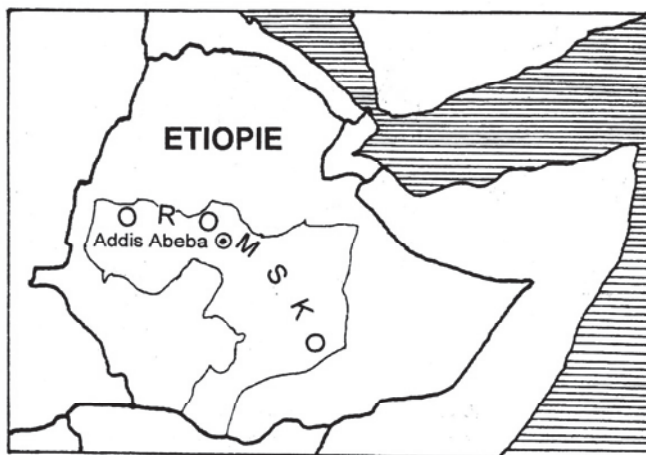
Oromsko, tak jak je dnes znázorňováno na mapách OLF, se rozkládá mezi 2° a 12° s.š. a 23° a 44° v.d. Měří asi 600 000 km² a jeho původními obyvateli jsou Oromové (dnes kolem 23 milionů lidí), nám známější pod „okupantským“ jménem Gallové či Galla. Ti patří k východokušitské jazykové skupině, která mluví jazykem *oromo (oromiffa)*, příbuzným jazyka *konso*. Je to vlastně *lingua franca* Etiopie s výjimkou její severní části. Oromské písmo vytvořil teprve v roce 1956 Usman Oda, od roku 1970 však *oromo* užívá latinku. Ovšem 95 % Oromů je analfabetů.

Původní vlastní Oromů je střed dnešního Oromska, chladná vysočina krajín severní Baale a jižní Arsi. Až do kolonizace v poslední čtvrtině 19. století měli Oromové vlastní sociální,

politický a právní systém. Byli ovšem v neustálých kmenových bojích mezi sebou i se svými sousedy, především etiopskými Amhary, vedenými v 19. století známým něgušem Menelikem II. Ten obsadil hlavní oromské město Finfinnee, přejmenoval je na Addis Abebu („nová květina“) a roku 1889 z něho učinil hlavní město své říše. V roce 1900 byli Oromové zcela podrobeni a zotročeni. Vládnoucím etnikem Etiopie se stali Amhaři, přesto, že Oromové tvoří 40 % a podle oromských údajů dokonce 50 % obyvatelstva a jsou tedy největší národností na etiopském území.

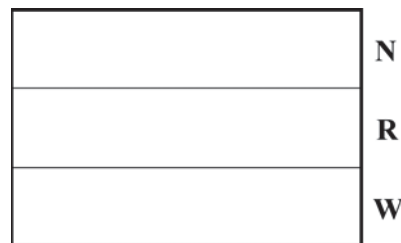
Oromové byli v Etiopii potlačováni a dokonce vyhlazováni nejen za Menelika II., ale i za Haile Selassie II. – u nás velmi populárního etiopského císaře – i za jeho odpůrce Mengistu Haile Mariama (1974-1991). Situace se však podle oromských informačních zdrojů nezměnila ani po svržení Mengistova režimu, když se moci ujala Revoluční demokratická fronta etiopského lidu (*Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front*, EPRDF), třebaže zprvu tyto organizace spolupracovaly. V Prozatímním národním shromáždění měla OLF 12 z 87 křesel (kromě ní zastupovala Oromy i Oromská lidově demokratická organizace, OPDO) a vojensky kontrolovala jihovýchod Etiopie. Volby v roce 1992 však OLF neuspokojily, právě naopak: OLF vládu i parlament opustila a s EPRDF dokonce bojovala.

Podle etiopské ústavy z 8.12.1994, která vstoupila v platnost 7.5.1995, je Etiopie federativní republikou devíti regionů a hlavního města. Regiony, vytvořené na základě etnických hranic, mají právo z federace vystoupit, jestliže se pro to vysloví většina obyvatel v referendu. Region Oromsko zabírá vedle etiopského Somálska největší část země a je pouze o něco menší než Oromie v pojetí OLF, jak ukazuje naše mapka (**obr. 1**).

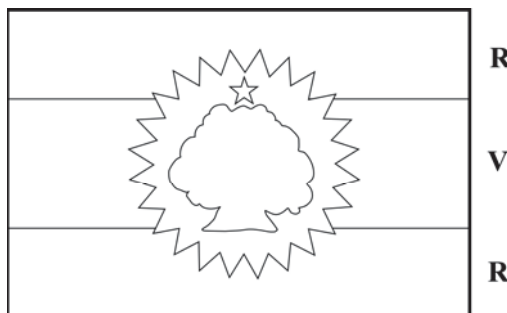
Obr. 1

Už v 16. století měli Oromové svůj prapor jako symbol identity. Spolu s ním se užívaly olivové ratolesti jako znamení úspěchu, bohatství a míru, zatímco větve podocarpu představovaly zeleň Oromska. Z pozdější doby je znám prapor Oromů, který byl uložen u oromského náboženského a rituálního náčelníka zvaného *qaallu*, nejstaršího a nejuctívanějšího muže v rodu. Prapor má tři vodorovné pruhy v barvách turbanu *qaallera*, totiž černý, červený a bílý. Pruhy reprezentují ty členy rodu, kteří do aktivního života mají teprve vstoupit, kteří v něm už působí a kteří jím už prošli (**obr. 2**). Někdy se tento prapor považuje i za dnešní oromskou národní vlajku.

Obr. 2

Aktuálním vexilologickým symbolem Oromska je vlajka národně osvobozené organizace OLF. Tvoří ji tři vodorovné pruhy (8:11:8 nebo i 1:2:1) v barvách červené, zelené a červené. Uprostřed je žluté slunce s 24 paprsky, které přesahuje do horního i dolního pruhu. Na slunce je položen symbol Oromska – zelený košatý strom, nad stromem je malá pěticípá červená hvězda (**obr. 3**).

Obr. 3 R,V/Y

OLF má podporu oromských studentů žijících v Praze.

Literatura:

J. Vraný: Kam směřuje vývoj Etiopie? *Etiopie*, bulletin Sdružení přátel Etiopie, 1, 1992, s. 4-6 a mapa č. 4.

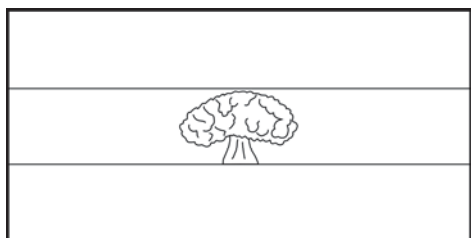
Kolektiv autorů: Národ Oromo a problém Rohu Afriky. *Gadaa*, časopis oromských studentů v ČR, 1, 1993, s. 3-54.

The Oromo commentary, 1, 1991, č. 1, s. 25, mapy.

Der Fischer Weltalmanach 1993, s. 31, mapa.

Oromia. *The Flagmaster* 84/1996, s. 10.

Původně předneseno autorem na 1. českém národním vexilologickém kongresu v Hradci Králové v roce 1996.

Obr. 4

Poznámka redakce:

R Region Oromsko používá podle informace Jorge Candeiaše z 29.12.1999 na FOTW (<http://flagspot.net/flags/et-or.html>), odvolávající se na *Flagmaster* č. 93 (jaro 1999), červeno-bílo-černou trikolóru se zeleným stromem uprostřed bílého pruhu (**obr. 4**); regionální vlajka tak spojuje modifikovanou podobu tradičního oromského praporu se symbolem z vlajky OLF.

Vexillological symbols of the Oromo people and its political party – Oromo Liberation Front – are dealt in this article that was presented by the author within the 1st Czech National Congress of Vexillology. The original national flag of the Oromo people consisted of three horizontal stripes (Fig. 2)) colours of which stood for three phases of the Oromo nationals' social life. The OLF party's flag (Fig. 3) consists of three horizontal stripes in R-V-R charged with a yellow sun and surmounted by the Oromo national tree – podocarpus – in green and a small five-pointed star in red. The present flag of the Oromia region is given under Fig. 4 and shows a green tree over the R-W-N tricolour.

Aleš Brožek

JOSEF HRÁSKÝ A JEHO VEXILOLOGICKÉ AKTIVITY

Obr. 1

Josef Hráský díky spolupráci (1) na publikaci „Státní vlajka a prapory při slavnostní výzdobě soukromé : Poučení o správném užívání státní vlajky, praporů a státních barev občanstvem podle platného právního stavu“ (**obr. 1**) je sice ve vexilologickém světě známější než jeho kolega z archivu ministerstva vnitra (dále jen AMV) Anton Blaschka (2). To však není jeho jediná vexilologická aktivita a jeho životní osudy jsou možná ještě pestřejší než Blaschkovy osudy, takže si určitě zaslouží samostatnou stat'.

Josef Hráský se narodil 31. prosince 1905 Josefu, řediteli slavoňovské obecní školy, a Anně, rozené Truněčkové, ve Slavoňově ležícím poblíž Nového Města nad Metují (3). Od 16. září 1911 docházel malý Josef do dvojtřídní obecní školy v Rovném, kde byl třídním jeho otec, a poté od 16. září 1914 do trojtřídní smíšené obecní školy ve Vrchovinách. Od září 1916 byl studentem reálného gymnázia v Náchodě, kde v červnu 1924 maturoval s výborným prospěchem (4).

Od 10. listopadu 1924 J. Hráský studoval historii na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze a bydlel v té době na Žižkově v Jakoubkově ulici č. 14. Studium ukončil obhájením disertační práce nazvané *Nové Město Hradiště nad Metují*. V ní zpracoval dějiny tohoto města

v letech 1501 až 1634. Dne 8. března 1929 získal titul doktor filozofie a od 1. října 1929 do 28. března 1930 vykonával prezenční vojenskou službu.

Dne 30. března 1931 nastoupil jako aktuárský elév do AMV. Když se k 1. červenci 1931 uvolnilo systematizované místo po Jaroslavu Kursovi, který byl k tomu dni penzionován, byl J. Hráskému propůjčen úřední titul koncipista archivní a knihovní služby. Pro další služební postup se vyžadovalo absolvování státní školy archivní. Proto od školního roku 1931/32 docházel do jejího 6. kurzu a po složení písemných a ústních zkoušek s velmi dobrým prospěchem koncem června 1934 mu byl od 1. července 1934 propůjčen titul komisaře archivní a knihovní služby v 6. platové stupnici.

V té době musel AMV vypracovávat velký počet vyjádření nejen ke správnému užívání státních symbolů, ale i k žádostem o změny městských znaků či udělení nových znaků. To nemohla zvládat jediná pracovní síla, kterou byl Anton Blaschka, a proto tehdejší ředitel archivu Ladislav Klicman pověřil J. Hráského, aby A. Blaschkovi s touto agendou pomáhal. Volba nebyla náhodná, na tuto práci se totiž J. Hráský velice hodil. Kromě dobrých heraldických znalostí, které mu L. Klicman předal v archivní škole, byl J. Hráský mimořádně pilný a pečlivý. Navíc se věnoval především archivním pracím na rozdíl od některých kolegů, kteří viděli ve svém zaměstnání v archivu dobře zajištěnou existenci, jež jim poskytovala příznivé podmínky k jejich vědecké práci. Proto také patřil spolu s A. Blaschkou k oblíbencům ředitele (5).

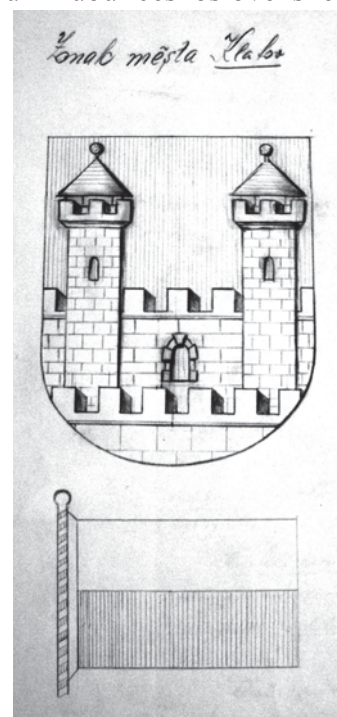
Jeden z prvních vexilologických posudků, které J. Hráský koncipoval, bylo vyjádření archivu k užití československé státní vlajky na spolkovém praporu Klubu československého junáctva ve Frýdku v červnu 1935 (6). Následovalo vyjádření k podobě státních symbolů na opravených arších k vystřihování nazvaných „Vlajky a znaky Republiky Československé“ (7) v říjnu 1935 a měsíc nato vyjádření ke spolkovému praporu Svazu křesťanskosociálních železničních zaměstnanců v ČSR (8).

Z února 1936 pak pochází první vyjádření J. Hráského k městským symbolům. Posoudil návrh klatovského znaku a doporučil řešit podle něho klatovskou vlajku slovy „*Městské barvy z tohoto znaku odborně odvozené jsou: červená u spodu a bílá nad ní u špice žerdi*“ (9). Koncept vyjádření navíc opatřil vydařenou kresbou znaku a vlajky (**obr. 2**). Po otci totiž zdědil výtvarné nadání (10).

Ve vexilologických vyjádřeních měl často připomínky k barvě žerdi. Tak v posudku spolkového praporu Podpůrného spolku vysloužilých vojáků v obcích Bulhary a Pouzdřany na Břeclavsku vyjádřil nesouhlas s hnědou žerdí a doporučil žerd' červenou podle jedné z heraldických barev (11).

Na vexilologických projektech trvale spolupracoval s A. Blaschkou, o čemž svědčí řada písemných dokumentů. A. Blaschka koncipoval v únoru 1937 dopis, jímž se archiv obrátil na ministerstvo zahraničních věcí s prosbou o dodání závazných vzorů všech v té době platných státních znaků a vlajek. Když vyslanectví a konzuláty v Káhiře, Sydney a Kapském Městě poslaly požadovaná vyobrazení, děkovaný dopis koncipoval J. Hráský. Podobně A. Blaschka připravil koncept dotazníku zjišťujícího podobu městských vlajek a znaků a začal zpracovávat získané výsledky, v jeho práci pak pokračoval J. Hráský. A. Blaschka se střídal s J. Hráským v účasti na jednáních o kodifikaci odstínu barev na československé vlajce. Když J. Hráský podával v červenci 1937 informaci o možné podobě bratislavské vlajky, poznamenal na koncept slova „*po dohodě s vrchním ministerským komisařem A. Blaschkou*“. Tento úřední titul v té době však užíval už i J. Hráský, protože mu byl propůjčen od 1. července 1937.

Zdá se, že vztahy mezi A. Blaschkou a J. Hráským byly přátelské (12) a že si nekonkurovali. To, že vedením agendy o budoucích symbolech pomnichovské Česko-Slovenské republiky pověřil ředitel archivu Jaroslav Prokeš J. Hráského a nikoliv služebně staršího A. Blaschku, lze přičíst spíše faktu, že se A. Blaschka přihlásil v tu dobu do služeb Německé říše.

Obr. 2

Zůstal sice ve stavu zaměstnanců archivu, ale byl uvolňován pro speciální činnosti. Návrhy znaků a vlajek, které vypracoval V. Vojtíšek patrně ve spolupráci s J. Hráským, tak nepřekresloval A. Blaschka, ale J. Hráský (13).

Když se chystaly symboly Protektorátu Čechy a Morava, vyjádření AMV k nim koncipoval jak A. Blaschka, tak J. Hráský (14). Zdá se, že role AMV a konkrétně J. Hráského na přijetí protektorátní vlajky byla větší, než jak by se dalo vyčíst z práce M. Hlinomaze (15). Na důležité poradě 2. září 1939, kam byli přizváni odborníci C. Bouda, K. Schwarzenberg a K. Neubert a kde se objevil návrh, aby protektorátní vlajka měla místo modrého klínu modrý svislý pruh, byl přítomen ředitel archivu J. Prokeš (16). Lze předpokládat, že nepřišel sám, ale že si na jednání vzal s sebou i J. Hráského. Určité zásluhy J. Hráského na podobě protektorátní vlajky pak jednoznačně dokládá prohlášení přednosta 1. oddělení ministerstva vnitra dr. Josefa Hoffmanna ze 17. října 1939 pro presidium ministerstva vnitra. V něm uvedl: „*Kresbu návrhů státní vlajky i státních znaků, jak pro úřední projednávání příslušné osnovy nařízení, tak i pro tiskovou reprodukci provedl v mimoúředních hodinách (vzhledem k naléhavosti věci) vrch. min. kom. archivní služby Dr. Josef Hráský. Týž zúčastnil se i veškerých přípravných prací spojených s tiskovou reprodukcí těchto emblémů ve státní tiskárně.*“ (17). Za to byla J. Hráskému 6. listopadu 1939 vyplacena odměna ve výši 500 korun.

Poslední vyjádření AMV vexilologického charakteru, které koncipoval J. Hráský v Protektorátu Čechy a Morava, se týkalo vlajky Chocně. J. Hráský sdělil 28. října 1941, že „*městské barvy jsou totožné, i pokud se týče pořadí barev, se zemskými barvami Čech, tj. bílá (u špičky žerdi) a červená*“ (18). Dekretem z 13. července 1942 byl předčasně přeložen do trvalé výslužby. Důvodem byl neárijský původ manželky, s níž se přes přemlouvání tehdejšího nacistického vedoucího archivu Oskara Horsta Swienteka odmítl rozvést. Zaměstnán pak byl u firem B. J. Kráčmar v Praze a Chepa-Orlík v Praze. Poté podle Fr. Holce následovaly pracovní tábory Todtovy organizace v Německu, v Klein Steinu a Osterrode, jeho manželka Marta, dcera židovského továrníka Picka, byla na konci války poslána do Terezína (19).

Po osvobození se J. Hráský vrátil do AMV a 1. února 1946 byl jmenován odborovým radou ve 4. platové stupnici s účinností od 28. 10. 1941. V koncipování vyjádření AMV vexilologického charakteru dále pokračoval, ale byl na to sám (A. Blaschka byl odsunut do sovětského pásma) a kromě jiných odborných archivních činností mu přibýly práce personálního charakteru. Navíc byl zvolen jednatelem Archivní společnosti a na Státní archivní škole přednášel o konzervaci archiválií. Touto problematikou se totiž zevrubně zabýval v AMV do roku 1942.

Po únoru 1948 odmítl vstoupit do komunistické strany, a když jeho mladší bratr Slávek uprchl za hranice, byly dny J. Hráského v AMV sečteny. Dne 31. března 1950 mu byla ukončena státní služba pragmatikální a 20. srpna 1951 byl převeden k 30. září 1951 do výroby. V té době žil s manželkou ve Vinařské ulici č. 6/1574 v Praze 7.

K jeho poslední vexilologické aktivitě v Ústředním archivu ministerstva vnitra (tento název dostal AMV v r. 1950) došlo koncem ledna 1951 a začátkem února téhož roku. Dne 25. ledna 1951 zpracoval informativní poučení pro krajské, okresní a místní národní výbory o používání státních symbolů při výzdobě domů i na tiskopisech. V něm upozornil, že státní vlajky (prapory) bývají často nesprávných rozměrů, záplatované, nejsou neseny důstojně, jsou připevněny na žerď na způsob korouhve, nevhodné na plakátech jako podklad, na němž se zobrazují hesla, motivy apod. Dne 8. února 1951 provedl šetření na dotaz ministerstva informací, kdy poprvé vlála československá vlajka s modrým klínem. V odpovědi uvedl, že ve spisech ministerstva vnitra se nepodařilo zjistit první užití a že před vydáním zákona byla vlajka s klínem vztyčena na lodi, aby se zjistila její estetičnost (20).

Během více jak sedmnáctiletého působení v AMV, resp. ÚAMV vypracoval J. Hráský kolem osmdesáti vexilologických posudků a vyjádření. Mezi nejčastější patřila vyjádření k městským barvám, resp. vlajkám. Podobně jako J. Kurša a A. Blaschka preferoval bikoloru. Doporučil Příbrami bíločervenou vlajku (ta si nakonec prosadila trikoloru) a Polubnému modrobílou vlajku, i když jeho zástupci chtěli kombinaci bílomodrobílé. Lze říci, že až v pozdějším období navrhoval více vlajek tvořených třemi barvami. Tak městu Poděbrady navrhl přidání červené k bílé a žluté, aby vlajka nebyla zaměnitelná s papežskými barvami (21). V případě žamberecké vlajky byl proti kombinaci zelené, žluté a červené a doporučil vložit užší

červený pruh mezi černý a žlutý pruh (22). Podobně jako A. Blaschka působil na města, aby zaváděla městské vlajky. Hovořil o tom na kurzech pro mladé archiváře, navrhoval to ve vyjádřeních k městským znakům...

Lze litovat, že J. Hráský neměl v té době dostatek času na dokončení soupisu městských znaků. O tom, že na něm dlouhou dobu pracuje, upozornil ministerstvo vnitra v září 1948, poté co vyšly J. Zvolskému sešity Znaky moravských měst a jejich autor projevil přání studovat heraldické materiály v AMV. V pozůstalosti J. Hráského se totiž dochovala rozsáhlá kartotéka připravená pro soupis. Obsahuje nejen názvy českých a moravských obcí a dobu jejich povýšení na město, ale na 21 kartách i detailní popis městských znaků. Soupis zřejmě neměl být omezen jen na znaky, protože na devíti kartách byly popsány městské vlajky!

Jediná vexilologická publikace, v níž najdeme jméno J. Hráského, se tak tedy stala již v úvodu zmíněná práce Karla Drdackého. Kromě kreseb ji zřejmě doplnil některými svými názory na vlajkovou etiketu, protože k ní poměrně často zpracovával posudek za AMV. Před vydáním Drdackého práce se J. Hráský vyjadřoval například v červenci a září 1946 k pořadí spojeneckých vlajek (23), kritizoval užití vlajek jako dekorace a poukazoval na nevhodnost vyvěšování státní vlajky na vozidlech.

Od října 1946 začalo ministerstvo vnitra uvažovat o zavedení speciálních vlajek pro členy vlády. Ty se měly vyvěšovat na vozidlech, aby členové vlády nebyli zbytečně zdržováni během jízdy. V červenci 1947 vypracoval J. Hráský na žádost oddělení I/3 ministerstva čtyři návrhy těchto vlajek. První předpokládal užití československé vlajky, druhým návrhem byla bílá obdélníková vlajka s malým státním znakem uprostřed a třetím bílá trojúhelníková vlajka rovněž s malým státním znakem (**obr. 3**). Nejsložitější byl poslední návrh, který J. Hráský popsal jako „malý státní znak, provedený v barvách, v němž štít zastupuje pole standarty, která je lemována bílým okrajem“ (24). Od jejich zavedení se nakonec z bezpečnostních důvodů ustoupilo.

Obr. 3

Po vynuceném odchodu z ÚAMV pracoval J. Hráský až do roku 1960 jako dělník v modřanské firmě Meopta. Ale ani v té době nepřerušil kontakt s archivy. Po ranní směně docházel do Archivu hlavního města Prahy, aby v něm studoval prameny k dějinám pražských konvářů a cínařů (25). Vzhledem k tomu, že se na cínařských značkách často objevovaly městské znaky, nebyla to tak velká změna osobního zájmu.

Je škoda, že ve vexilologických aktivitách nepokračoval ani na dalším působišti, jímž se stalo po roce 1960 Židovské muzeum v Praze. V něm pracovala jeho manželka a zřejmě ona na něho upozornila závodní výbor Revolučního odborového hnutí, když koncem září 1959 jednal o potřebě kvalitního archiváře a schopného zástupce tehdejší ředitelky Hany Volavkové (26). J. Hráský předtím prodělal těžkou nemoc, a hledal proto kancelářskou práci, která by odpovídala jeho odbornému zaměření. Nastoupil do sbírkového oddělení a po čase se stal jeho vedoucím a zástupcem i nového ředitele Viléma Bendy po odchodu dosavadní ředitelky do důchodu. Hlavní náplní jeho práce byl výběr a příprava exponátů pro domácí a zahraniční výstavy. Není však známo, že by zvláště preferoval vexilologické předměty (27).

Obr. 4

Po odchodu do penze v roce 1971 pokračoval J. Hráský (**obr. 4**) ve studiu archivních fondů a sepisování publikací o zlatnických a stříbrnických mistrech v Čechách. Dočkal se však vydání jen první z nich, protože zemřel 16. října 1981 v Praze (28).

Poznámky:

- (1) V úvodu této publikace, kterou zpracoval JUDr. Karel Drdacký a která vyšla v roce 1946 a znovu v roce 1947, se píše „s hlediska heraldického spolupracoval odborový rada PhDr. Josef Hráský z archivu ministerstva vnitra, jenž nakreslil obrazové přílohy“.
- (2) Viz můj článek Anton Blaschka a jeho vexilologické aktivity otištěný ve *Vexilologii* č. 151, s. 2926-2931.
- (3) Dosud nezpracovaný osobní fond J. Hráského uložený v Archivu hlavního města Prahy (AMP), za jehož zpřístupnění děkuji pracovníkům archivu, obsahuje mj. křestní list vystavený J. Hráskému 26.6.1916, křestní list otce vystavený 24.1.1925 a 27. 11.1942 a křestní listy jeho prarodičů rovněž vystavené za 2. světové války.
- (4) 28. výroční zpráva státního reálného gymnasia v Náchodě za školní rok 1924-25, s. 5.
- (5) Dne 5. září 1932 zakončil L. Klicman dopis J. Hráskému, který byl v té době na vojenském cvičení, slovy „Váš Vám upřímně nakloněný“ a 6. května 1935 připsal na gratulaci k sňatku J. Hráského s Martou Pickovou slova „Váš starý přítel“.
- (6) Vyjádření AMV č. 1874 ai 1935 v NA, f. AR 1935-1945, ka 161.
- (7) Vyjádření AMV č. 4323 ai 1935 v NA, f. AR 1935-1945, ka 163.
- (8) Vyjádření AMV č. 4692 ai 1935 v NA, f. AR 1935-1945, ka 161.
- (9) Vyjádření AMV č. 414 ai 1936 v NA, f. AR 1935-1945, ka 167.
- (10) Ve fondu J. Hráského v AMP se dochovala vydařená kresba portrétu J. Hráského, kterou zřejmě podle fotografie namaloval jeho otec v dubnu 1916, když jako ruský legionář pobýval v Omsku.
- (11) Vyjádření ze 4.3. 1936, resp. z 25.3.1936 v NA, f. AR 1935-1945, ka 168.
- (12) Rozborem dochované soukromé korespondence A. Blaschky v kartonu 8 osobního fondu A. Blaschky lze dojít k závěru, že A. Blaschka udržoval přátelské vztahy pouze s německy mluvícími odborníky a dostával od nich pohledy z dovolených a k svátkům. Z česky mluvících osob to byl jen L. Klicman a J. Hráský.
- (13) Tři návrhy vlajek od V. Vojtíška otiskla *Vexilologie* č. 149 na s. 2884.
- (14) Vyjádření AMV č. 3487 ze 7. srpna 1939 bylo koncipováno rukou J. Hráského, naproti tomu vyjádření AMV č. 3776 z 30. srpna 1939 napsal A. Blaschka. Obě jsou uložena v NA, f. AR 1935-1945, ka 161.
- (15) M. Hlinomaz: Vývoj československé symboliky v letech 1918-1990. *SAP*, 42, 1992, č. 1, s. 81 až 184.
- (16) Lze tak soudit podle vpisku J. Prokeše „za mé účasti a s mým souhlasem“ do vyjádření AMV č. 4511/Arch. 1939 k většímu znaku, které koncipoval J. Hráský 7. listopadu 1939.
- (17) Čj. 16869/1939 v NA, f. PMV, ka 440.
- (18) Vyjádření AMV č. 16472/Arch. 1941 v NA, f. AR 1935-1945, ka 167.
- (19) Uváděno podle vzpomínek Františka Holce, přítele J. Hráského, otištěných v *Archivním časopise*, 46, 1996, č. 4, s. 230 až 232. V osobním fondu je však zmiňována firma Mayerbau v Berlíně a Schreck v Halle n. S. a dochován korespondenční lístek, který poslal J. Hráský 19. prosince 1944 z tábora v Klein-Stein M. Hráské do Zelené ulice 2/II v Praze 7.
- (20) NA, f. AR – ÚAMV 1951-1954, ka 34.
- (21) Vyjádření č. 2080/Arch. 46/Dr.Hr. v NA, f. AR 1946-1948, ka 35.
- (22) Vyjádření z 29. dubna 1948 v NA, f. AR 1946-1948, ka 35.
- (23) NA, f. AR 1946-1948, ka 36.
- (24) Čj. A-1147-16/9-1947-I/3 v NA, f. MV-NR, ka 10965.
- (25) František Holec, In memoriam PhDr. Josefa Hráského, *ACĚ*, 32, 1982, č. 1, s. 47-49.
- (26) Písemná informace z 12. února 2008 poskytnutá autoru článku Magdou Veselskou, vedoucí úseku dokumentace Židovského muzea.
- (27) Lze tak soudit např. z katalogu Kunstschatze Staatliches Jüdisches Museum Prag, jenž sloužil pro výstavu ve Vídni v roce 1970 a jehož text napsal J. Hráský. V něm nezmínil žádný z vexilologických předmětů, které Židovské muzeum uchovává.
- (28) Viz *Rojek*, katolický zpravodaj farností Nové Město nad Metují a Slavoňov, 1996, č. 3, s. 7. Biografický slovník archivářů českých zemí chybně uvádí na s. 246 datum úmrtí jako 20. říjen 1981. I databáze jmenných autorit budovaná Národní knihovnou ČR by si zasloužila upřesnění, protože datum úmrtí je v ní v podobě „asi 15. října 1981“.

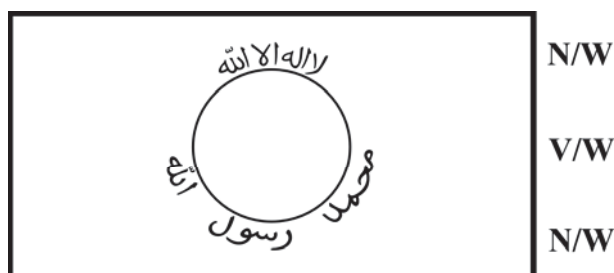
A short CV of another Czech official active in vexillology is depicted in this part of a loose series by A. Brožek. Number of written documents prove close co-operation of Josef Hráský with his predecessor A. Blaschka in many vexillological projects, e.g. an official letter of the Archives to the Ministry of Foreign Affairs pleading for a procuration of binding specimens of all state flags and arms valid in that times or a questionnaire on an appearance of municipal flags. When symbols of the Protectorate Bohemia and Moravia were under preparation an official standpoint of the Interior Ministry Archives was conceived by both A. Blaschka and J. Hráský and a certain contribution of J. Hráský to a final appearance of the Protectorate flag was proved unambiguously, too. His last vexillological activity done in the Interior Ministry Archives was dated on 25 January 1951, when J. Hráský elaborated an informative guidance to the regional, district and local national committees (i.e. communist authorities of local autonomy) concerning the display of State symbols for purpose of house decoration and in printed matter. It is a pity that J. Hráský had not much time to finalize an inventory of municipal arms. Namely, an extensive card index ready for a catalog was found in his inheritance. It contains both names of Czech and Moravian communes with dates of their promotion to the municipal status and 21 cards with a detailed description of municipal arms. It seems that the inventory should not be limited to the arms only as nine cards bore description of municipal flag! As for his own projects, J. Hráský designed 4 models of car flags for members of the cabinet at the request of the Interior ministry (Fig. 3) in July 1947. The security reasons stood behind the fact that those flags were not introduced in the end.

Jaroslav Martykán

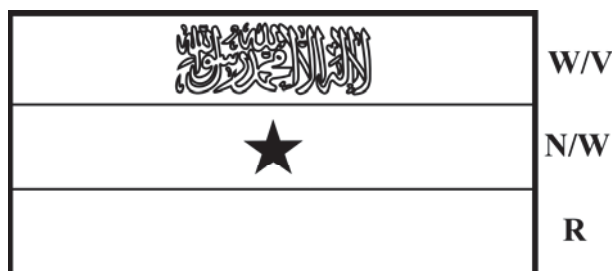
SOMÁLSKO – ISLAMISMUS NEBO ROZPAD?

Od roku 1991, kdy byla svržena vláda prezidenta Mohameda Siada Barreho, žije Somálsko v konfliktu srovnatelném s dlouholetou občanskou válkou. Vítězství opozičních sil nad autoritativním režimem vedlo k vzestupu vlivu iredentistických sil na celém území státu, který se promítl i do vzájemných bojů mezi jednotlivými kmeny, soupeřícími o území a nerostné suroviny.

Prvním a relativně kultivovaným pokusem o zformování nového státu na somálském území bylo vyhlášení Republiky **Somaliland** (*Republic of Somaliland*) 18. 5. 1991 na území bývalého protektorátu Britské Somálsko, když místní kmenoví představitelé zrušili deklaraci, kterou se na Britech právě nezávislý Somaliland (od 26. 6. 1960) zavázal k 1. 7. 1960 vstoupit do nově vyhlašované Somálské republiky. Republika původně zahrnovala 6 oblastí (Severozápadní, Awdal, Sahil, Togdheer, Sool a Sanaag) a jejím hlavním městem se stala Hargeisa. Vlajka Somalilandu (**obr. 1**) přijatá den před jeho obnovením byla bílá s velkým zeleným kruhovým polem uprostřed a černou arabsky psanou *šahádou* (Není boha kromě Boha a Mohammed je jeho prorokem) – vyznáním se z víry každého muslima, nad a pod tímto polem (1). Po pěti letech byla 14. 10. 1996 nahrazena

Obr. 1

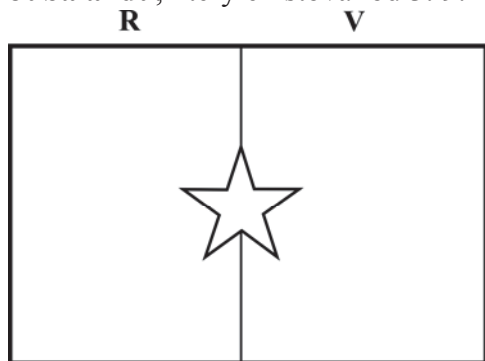

Obr. 2

novou vlajkou (**obr. 2**), tvořenou třemi vodorovnými pruhy – zeleným, bílým a červeným – s bílou *šahádou* v horním a černou pěticípou hvězdou v prostředním pruhu (2). Uzákoněna byla

ústavou přijatou 31. 5. 2001 (3), která potvrdila i její symboliku, o níž jsme již ve *Vexilologii* (4) psali. Zelený pruh představuje prosperitu, bílý mír a červený krev prolitou bojovníky za osvobození. *Šaháda* připomíná islám, černá hvězda pak zánik ideje jednotného Somálska. Symboliku vlajky potvrzuje i konference FOTW podle (2). Barvy pruhů somalilandské vlajky byly patrně odvozeny z barev vlajky Fronty pro osvobození Západního Somálska působící v etiopské oblasti Ogaden, původně somálského území obsazeného koncem 19. století etiopskými císaři Theodorem a Menelikem, kteří tímto zábořem téměř zdvojnásobili rozlohu Etiopie. Vlajka je rozdělená na dva vodorovné pruhy (červený nad zeleným) s bílou pěticípu hvězdou, navazující na hlavní symbol Somálska, uprostřed. Její barvy nebyly nikdy oficiálně interpretovány, ale červená má vyjadřovat prolitou krev bojovníků za samostatnost Somálska a zelená zemědělství jako zdroj obživy lidu (1).

Barvami tohoto symbolu osvobozenického hnutí se ostatně inspirovali i zakladatelé tzv. **Jubalandu**, který existoval od 3. 9. 1998 do 18. 6. 2001 při hranicích země s Keňou v okolí města

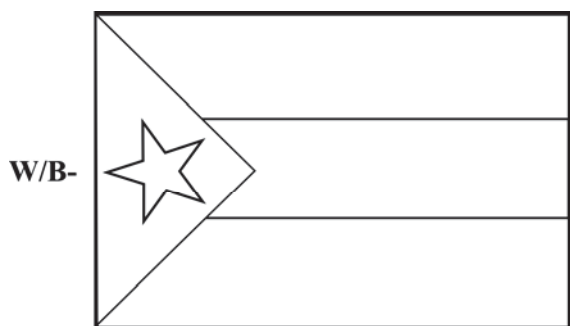

Obr. 3 W

Kismayo. Jeho rozloha zhruba zahrnovala dnešní oblasti Dolní a Střední Jubba a Gedo. Tento secesionistický autonomní stát založilo Somálské vlastenecké hnutí a stařešinové kmenů Digil a Rahanwein v reflexi na obdobný stát (tzv. Oltre Giuba), který se 15. 7. 1924 odtrhl od Britské Západní Afriky a obrátil se o pomoc na italskou koloniální správu Somálska, která jej 1. 7. 1926 anektovala. Až nová administrativa, věrná ústřední vládě, v červnu 2001 sama autonomii oblasti zrušila. Vlajka Jubalandu (**obr. 3**) byla svisle dělená na červené žerďové a zelené vlající pole s bílou „somálskou“ hvězdou

uprostřed; deklarovala tak prioritu jednoty Somálska nad oběma kmeny, jejichž barvy si rozdělily vlajkové pole (5). Šlo však vlastně pouze o svisle uspořádanou variantu vlajky záposomálské osvobozenické fronty.

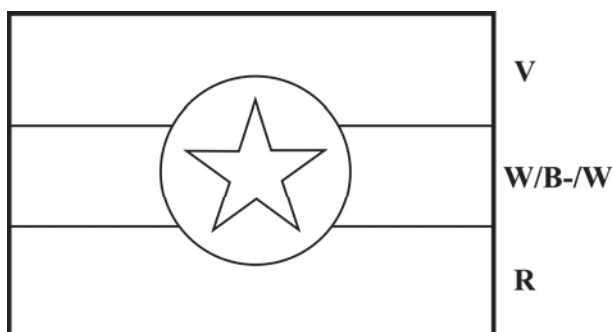
Za jednotné Somálsko se v roce 1998 postavili i kmenoví náčelníci z oblastí Sool (část),

Obr. 4

Východní Sanaag, Bari, Severní Mudug a Mugal, kteří svolali do města Garowe v květnu 1998 ústavní konferenci, v jejímž průběhu vyhlásili 23. 7. 1998 autonomní oblast **Puntland** (hlavní město Garowe). Její vláda nikdy nepožadovala na rozdíl od Somalilandu nezávislost nebo odtržení od zbytku Somálska, ale naopak usiluje o zachování jeho územní jednoty a obnovení ústřední vlády budoucí Somálské federativní republiky. Ústava, schválená v r. 2002, definuje Somálský stát Puntland (*The Puntland State of Somalia*) jako

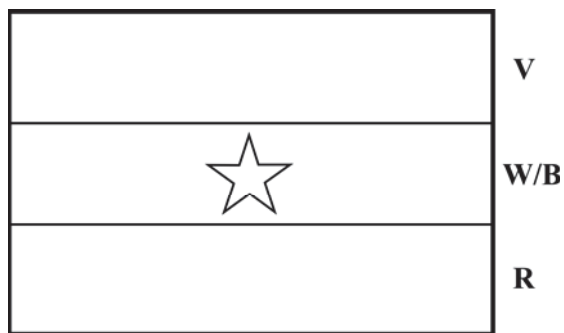
samozvanou autonomní oblast Somálska. Deklarace autonomní oblasti Puntland z r. 1998 stanoví v čl. 3, že vlajkou, znakem a hymnou Puntlandu zůstanou po 12 měsících od jejího přijetí symboly a hymna Somálské republiky (6), první informace o jeho vlastní vlajce se objevily až začátkem r. 2003. Tvořily ji (**obr. 4**) tři vodorovné pruhy – zelený, bílý a červený – se světle modrým

Obr. 5

žerďovým klínem a bílou pěticípu hvězdou uprostřed něho (7). Pruhy odpovídají vlajce Somalilandu, s nímž se Puntland pře o svrchovanost nad oblastmi Sool a Sanaag, klín pak připomíná vlajku Somálska, o jehož setrvání v současné podobě Puntland usiluje, i když jeden cíp hvězdy směřuje kolmo k žerďovému okraji. Jiné zdroje však potvrzují setrvání u praxe používání symbolů Somálska či jiné varianty umístění celosomálských prvků na pruhovaný list puntlandské vlajky. I když

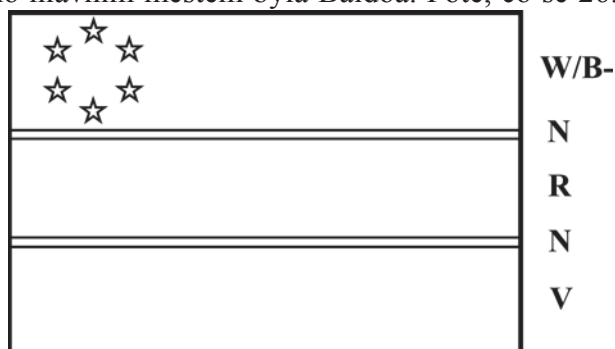
nemáme k dispozici překlad puntlandské ústavy (8), je zřejmé, že v jejím článku 3.3 nejsou vlastní symboly popsány a je zde odkaz na symboly somálské. Přesto se na oficiální stránce Puntlandu objevila varianta vlajky, která vpisuje bílou hvězdu světlemodrému disku umístěnému uprostřed pruhovaného listu (**obr. 5**); průměr disku odpovídá polovině šířky vlajky (9). Konečně 2. 5. 2008 se objevila třetí varianta, reagující na vzrůstající nepřátelství mezi Puntlandem a Somalilandem a teritoriální spory, která bílý prostřední pruh puntlandské vlajky nahradila modrým, do jehož středu umístila bílou pěticípou hvězdu (**obr. 6**) (9). Protože však v té době se již projednávala nová ústava oblasti, která prohlašuje Puntland „federálním státem uvnitř Somálska“ se svou vlastní oblastní vládou, bezpečnostními silami a politickou autonomií (25. 5. 2009 ji schválila vláda a 29. 6. 2009 i Poslanecká sněmovna), je možné, že zcela nový symbol země bude vybrán později a nabude platnosti, až ústavu schválí lidové referendum.

Obr. 6

Dalším secesionistickým útvarem na území Somálska byl autonomní Stát **Jihozápadní Somálsko** (*The State of South-West Somalia*), který 1. 4. 2002 vyhlásila na území obývaném genocidou zkoušenými kmeny Digil a Mirifle, v oblastech Baay a Bakool, Armáda odporu Rahanweinu (RRA). Stát usiloval o osvobození zbývajících somálského území v okolí hlavního města Mogadiša, okupovaného navzájem bojujícími milicemi kmenových náčelníků, a o vytvoření federativně uspořádaného Somálska. Stát tvořilo 6 oblastí na jihu Somálska – Baay, Bakool, Dolní Jubba, Střední Jubba, Gedo a Dolní Shabelle), jeho hlavním městem byla Baidoa. Poté, co se 26.

2. 2006 stala na základě rozhodnutí exilové prozatímní vlády a parlamentu jejich dočasným sídlem na somálské půdě, zanikla *de facto* autonomie této entity, i když formálně existuje i nadále. Informace o vlajce Jihozápadního Somálska (**obr. 7**) se objevily v listopadu 2002 – tvořily ji tři vodorovné pruhy stejné šíře – světlemodrý, červený a tmavozelený s tím, že úzké černé proužky oddělující prostřední pruh od obou krajních jdou na vrub jeho šířky; kruh šesti pěticípých hvězd leží v modrém pruhu při žerdi (10). Bližší informace o symbolice nebyly k dispozici, červený a zelený pruh evidentně odkazují na symboly osvobozené fronty i Jubalandu, modrý s bílými hvězdami pak na symbol Somálska; počet hvězd koresponduje s počtem oblastí sdružených v Jihozápadním Somálsku.

Obr. 7

Když proces občanské války jednotlivých klanů ve „zbytkovém“ centrálním Somálsku přerostl v jednu z nejhorších humanitárních katastrof na světě a neschopné vládě skončil v r. 2003 mandát, podařilo se mezinárodnímu společenství donutit vůdce 48 válčících frakcí, aby 29. 1. 2004 podepsali po dlouhých jednáních v Nairobi mírovou smlouvu a dohodli se na vytvoření Prozatímního federálního shromáždění a prozatímní federální vlády. Všechny kmeny ze „zbytkového“ centrálního Somálska, Puntlandu a Jihozápadního Somálska vyslaly do parlamentu své zástupce, Somaliland se na procesu usmíření nepodílel. Ústřední orgány však zůstaly velmi slabé a ani slíbená vojenská podpora ze strany Africké unie nepřicházela, což vedlo k obnově bojů, zejména v Mogadišu a jeho okolí. Paralelně se strukturami vojenských velitelů kmenových milic se začaly vyvíjet tzv. islámské soudy, které si prosazováním islámského práva *šaríja* v zemi zmítané bezprávím a kmenovými válkami a výboji získávaly stále větší podporu veřejnosti, jež jim umožnila v r. 2006 dosáhnout značných územních zisků.

Proto i nadále získala mapa Somálska na pestrosti. Jakmile se islámské soudy, spojené v r. 2000 pod jednotné vedení **Svazu islámských soudů** (*The Islamic Courts Union*) a vybavené vlastními ozbrojenými milicemi z příslušníků kmene Hawiye (žijícího v Mogadišu a okolí), začaly považovat za jediného vykonavatele spravedlnosti v zemi, dostaly se do konfliktu se světskými válečnickými kmenovými náčelníky, kontrolujícími hlavní město a přilehlé okolí. Ti v reakci na

jejich rostoucí vliv na venkově a využívajíc strachu mezinárodního společenství ze spojení soudů s islamistickým terorismem vytvořili Alianci pro obnovení míru a proti terorismu (ARPCT), v níž

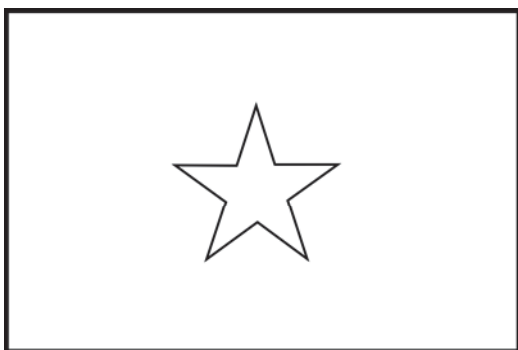
Obr. 8

Obr. 9

dole do dvakrát přeložené bílé stuhy s černými písmeny G.M.I.S. – iniciálami somálského názvu rady (obr. 9) (11).

Zřejmě ze strachu před obsazením milicemi Svazu islámských soudů vyhlásili 14. 8. 2006 stařešinové kmenů Sacad, Dir, Shikhal a Hilibi, žijících na území oblastí Galgadud, Mudug a Hobyto na severním okraji centrálního Somálska, separatistický autonomní stát **Galmudug** (*The Galmudug Autonomous State of Somalia*), jehož jméno vzniklo spojením názvů dvou hlavních oblastí a jeho centrem je jižní část města Galkayo. Částečné okupaci milicemi Nejvyšší rady islámských soudů mezi listopadem a 25.

Obr. 10

k vytvoření dalšího autonomního státu na mapě Somálské demokratické republiky. Na rozmezí dalších dvou somálských států – Puntlandu a Somalilandu – byla totiž v oblasti Sanaag dne 1. 7. 2007 předáky klanu Warsangali kmenového společenství Daarood vyhlášena **Maakhirská republika** (*The Republic of Maakhir*); novou autonomní entitu neuznala ani ústřední prozatímní vláda, ale ani Puntland a Somaliland, které si její území nárokovaly samy. Již 22. 9. 2004 totiž hraniční spory mezi oběma autonomiemi v oblastech Sool a Sanaag přerostly v ozbrojený konflikt, který pokračoval i po vyhlášení autonomie Maakhiru. Ještě před tím, než byl Maakhir ve dnech

W/N

spojili své dosud roztržité a navzájem se napadající síly. Během roku 2006 se tyto dvě mocnosti opakovaně střetávaly, od května pak již přímo v ulicích Mogadiša. Dne 5. 6. 2006 však získal Svaz islámských soudů kontrolu nad celým městem a o den později vyhlásil svou paralelní vládu nad městem a somálským územím ve vzdálenosti 100 km od města do vnitrozemí. Do 25. 12. 2006 získaly soudy kontrolu nad celým územím „zbytkového“ Somálska, od keňské hranice až po jižní část Puntlandu. Pouze při hranicích s Etiopií v oblastech Gedo a Bakool, kde byly od 20. 8. 2006 rozmístěny etiopské intervenční síly pozvané slabou prozatímní vládou, si federální moc udržovala omezený vliv. Její síly, podporované etiopskou armádou, však 8. 12. 2006 zaútočily na pozice Svazu islámských soudů a sérií vojenských úspěchů donutily islámskou vládu, aby se 27. 12. 2006 vzdala a následujícího dne opustila hlavní město a později i zemi. Vláda Nejvyšší islámské rady Somálska vystupovala pod vlastními symboly – černou vlajkou s bílou *šahádou* (obr. 8), zatímco státní znak tvořil modrý kruhový štít s bílou pěticípou hvězdou podložený dvěma překříženými kopími a převýšený otevřenou knihou, vše lemováno modrozelenými olivovými ratolestmi, zavinitými

W/B-

12. 2006 se však kmeny vyhlášením své autonomie nevyhnuly. Stát používá vlajky identické s vlajkou celého Somálska (obr. 10) (5).

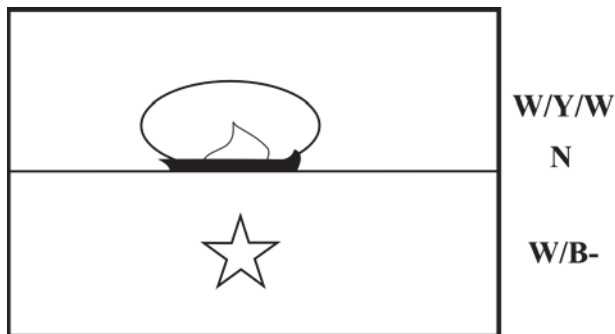
Snad jenom skutečnost, že moc prozatímní vlády se po vyhnání milic islámských soudů omezovala pouze na území centrálního a jižního Somálska, vedla

25.-26. 7. 2008 napaden spojenci Somalilandu, kteří obklíčili i jeho hlavní město Badhan, a svou suverenitu obhájil jen za cenu přímého zásahu Puntlandu, změnil svůj název i statut na Maakhirský stát Somálska (*The Maakhir State of Somalia*), aby se tak lépe vyjádřila jeho oddanost myšlence federovaného Somálska. Označení „republika“ totiž používá jedině Somaliland, který již nechce ani na federativním Somálsku participovat. Dne 11. 1. 2009 existence Maakhiru skončila úplně a dosavadní autonomní stát byl plně inkorporován do Puntlandu. Při příležitosti vyhlášení svrchovanosti republiky byla 1. 7. 2007 vztyčena bílo-modrá vlajka o dvou vodorovných pružích s černou domorodou lodí pod bílou plachtou na pozadí vycházejícího oranžového slunce na bílém poli, zatímco v modrém poli se nacházela bílá pěticípá hvězda

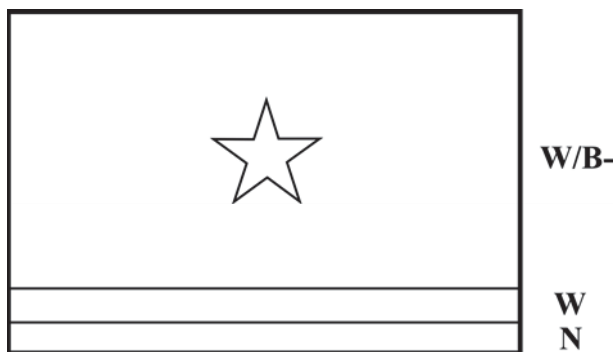
(obr. 11). Byť měla modrá barva spodního pruhu tmavší odstín, šlo o viditelnou reflexi na vlajky Somálska i Puntlandu, od kterého se Maakhir odtrhnul (5). Od 1. 5. 2008 (9), kdy patrně došlo ke změně názvu, byla změněna i vlajka Maakhiru – nově ji tvořila státní vlajka Somálska, doplněná při spodním okraji bílým a černým (*Flagmaster* uvádí tmavozeleným) proužkem v celé délce listu, z nichž každý je široký 1/10 jeho šíře (obr. 12). Hlavní prvek dosavadní vlajky – černá domorodá loď pod bílou plachtou na pozadí vycházejícího oranžového slunce – byl umístěn na bílo-modře rozdělené pole státního znaku, lemované dvěma zelenými olivovými ratolestmi, mezi něž byla vložena modrá pěticípá hvězda, a které je podloženo dvěma zkříženými kopími svázanými oranžovou stuhou (12).

Zatímco oblast Sanaag, ležící na sporném území mezi Somalilandem a Puntlandem, ustanovila autonomii v podobě tzv. Maakhirské republiky již 1. 7. 2007, oblasti Sool a Cayn se vymanily z područí Puntlandu až v r. 2008. „Osvobodil“ je další z klanů společenství Daarood, Dulbahante, který 1. 5. 2008 vyhlásil autonomní stát **Severní kraj Somálska** (*The Northland State of Somalia*) v okolí hlavního města Soolu Las Anod. Vznik nového státu je výsledkem územního sporu mezi Somalilandem a Puntlandem, eskalovaným ozbrojenými srážkami 15. 10. 2007, kdy se Somalilandem spojená a jím vojensky podporovaná klanová skupina Dulbahante obsadila Puntlandu nakloněné velení v Las Anod. Nový autonomní stát se hlásí k somálským symbolům – bílé pěticípé hvězdě na modrém listu (obr. 10) a státnímu znaku Somálské demokratické republiky (13).

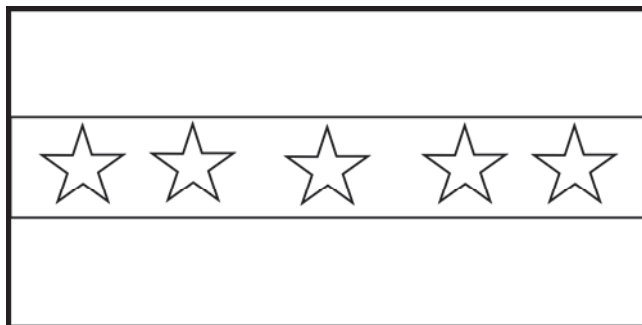
Severní kraj je sice posledním dosud proklamovaným autonomním státem na politické mapě Somálska, odchod islámských soudů z politické scény v r. 2006 však vedl k dalšímu posilování separatistických nálad, a to zejména tam, kde centrální vláda nebyla schopna kontrolovat situaci po odchodu etiopských vojsk ke konci roku 2008. Zejména jižní Somálsko, obsazené po vytlačení islamistů vládními a etiopskými vojsky 5. 3. 2007 i mírovými silami mise Africké unie AMISOM, vykazovalo zdánlivý klid. Separatistické Jihozápadní Somálsko *de facto* přestalo existovat, plány na jeho obnovení nebo vytvoření nástupnických států, které by se staly autonomiemi v rámci federativního Somálska, však přetrvávají dále. Zatímco nejsevernější oblasti tohoto zaniklého útvaru – Baay a Bakool – zůstávají dosud pod vlivem prozatímní vlády, resp. ji podporujících meziafrických intervenčních vojsk, zbývající čtyři usilují o obnovení určité autonomie. Pozice tzv. GEDOLANDU, zahrnujícího území dosavadní oblasti Gedo s hlavním městem Garbahaarrey, je sice víceméně neznámá, jeho symbol (14) navazuje však na podobu vlajky zaniklého Jihozápadního Somálska a tak by mohl symbolizovat i stejné ambice – obnovení jednotného, tentokrát však federalizovaného Somálska. Vlajku Gedolandu o poměru stran 1:2 mají tvořit tři

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

FEDEROVANÉHO VENKOVA (*The Federated Hinterland State*). Ten se má stát součástí federativního Somálska a uznává svou podřízenost prozatímní vládě; hlavním městem nové autonomie má být Brava. Podle návrhu ústavy uvažovaného autonomního státu, zveřejněného na webové stránce „The Voice of Somali Maay Population“ (15), její článek 5 „Státní vlajka“ stanoví, že vlajku tohoto území tvoří *obdélník sestávající ze tří barev – odspoda zelené, černé*

Obr. 14

a červené – ve stejné šíři, jakož i z bílé pěticípé hvězdy, doplněné menšími bílými hvězdami umístěnými ve stejné vzdálenosti od ní dolů, východním (napravo) a západním (vlevo) směrem. Emblém na zmíněné webové stránce v podobě vlajky ukazuje, že hvězdy jsou umístěny v horním červeném pruhu (**obr. 14**). Ústava rovněž vysvětluje symboliku vlajky – její zelená barva připomíná úrodnou půdu oblasti, černá barva odkazuje na skutečnost, že Federovaný venkov je africkým státem v rámci Somálské federativní republiky. Červená barva připomíná krveprolití, kterému bylo vystaveno obyvatelstvo státu během občanské války v Somálsku, a jeho závazek ukončit je jakýmkoliv prostředky. Symbolika hvězd není v ústavě zmíněna, lze však mít za to, že velká hvězda představuje jednotné Somálsko, zatímco tři menší oblasti spojené v budoucí autonomii. O tom, že červená a zelená barva navazují na barvy kmenů Rahanwein a Digil, jak je známe z vlajky Jubalandu (1998-2001), ani nemluvě.

Plány na vytvoření takových státních celků na jihu Somálska však musely být odloženy s tím, jak se začala v zemi prosazovat síla islamistických milicí, které v zemi zůstaly po odchodu vlády Svazu islámských soudů. V období 2007-2008 se jim podařilo konsolidovat moc náboženských sil v zemi tou měrou, že nyní opět kontrolují většinu země, upevnily své postavení na jejím jihu a dostaly se na předměstí hlavního města. Nejvýznamnějším představitelem islámských sil je guerillová organizace AL-ŠABÁB, která je hlavní hrozbou prozatímní federální vlády a její vliv v zemi postupně narůstá. Proto se její milice postavily jak proti mírové smlouvě z ledna 2009, kterou v Džibuti uzavřela prozatímní vláda s opoziční Aliancí pro znovuosvobození Somálska, tak proti svému bývalému nejvyššímu představenému a umírněnému klerikovi Sheikhu Sharifu Sheikh Ahmedovi (předsedovi výkonné složky Nejvyšší islámské rady z r. 2006), na kterém se obě strany smlouvy shodly jako na novém prezidentovi. Tak byl potvrzen dlouholetý odklon Šabábu od Svazu islámských soudů, byť i on usiluje o nastolení *šaríji* v celém Somálsku, odmítá však organizaci státu na etnickém a geografickém principu, ale preferuje ustanovování lidových vůdců (emírů) pouze podle jejich osobních kvalit (předákem milicí má být Ahmed Godane, používající „*nome de guerre*“ Abú Zubejir, který sám pochází ze Somalilandu); al-Šabáb usiluje o vytvoření unitárního islámského státu a odmítá federativní princip státní správy. Byť za 3 roky svého působení dovedl islamistické povstání, které se zdálo být v r. 2006 po zásahu etiopské armády v troskách, k bývalému vlivu, Šabáb dosud nevytvořil vlastní paralelní státní struktury. Pro pořádek však uveďme i vlajku (**obr. 15**), pod kterou vystupují jeho bojovníci (11).

V
vodorovné pruhy – zelený, modrý, červený – s pěti bílými pěticípými hvězdami, seřazenými v prostředním světlemodrém pruhu (**obr. 13**).

W/B-
R
Poslední tři oblasti bývalého Jihozápadního Somálska – od severu na jih to jsou Dolní Shabelle (Shabeellaha Hoose), Střední Jubba (Jubbadda Dhexe) a Dolní Jubba (Jubbadda Hoose) – se rozkládají při moři a vyhlásily plán na vytvoření STÁTU

W/R
N
V
umístěnými ve stejné vzdálenosti od ní dolů, východním (napravo) a západním (vlevo) směrem. Emblém na zmíněné webové stránce v podobě vlajky ukazuje, že hvězdy jsou umístěny v horním červeném pruhu (**obr. 14**). Ústava rovněž vysvětluje symboliku vlajky – její zelená barva připomíná úrodnou půdu oblasti, černá barva odkazuje na skutečnost, že Federovaný venkov je africkým státem v rámci Somálské federativní republiky. Červená barva

I když představitelé prozatímní vlády neustále hovoří o budoucí federaci, s ohledem na zkušenost, kterou máme s vývojem v Somálsku od r. 1991, země má pouze dvě východiska – zvítězí-li islamistické síly, nastolí bigotní unitární stát, budou-li za mezinárodní vojenské pomoci opět poraženy, zemi hrozí akutní rozpad. Jaký osud je však lepší?

Poznámky:

- (1) Flags of Somalia, Part 2, *Flagmaster* č. 130, březen 2009, s. 6.
- (2) <http://www.efb.ch/flags/so-mlan.html>.
- (3) <http://www.somalilandforum.com/Revised-Constitution.htm>.
- (4) *Vexilologie* č. 106, s. 2022.
- (5) <http://www.worldstatesmen.org/Somalia.htm>.
- (6) <http://fotw.vexillum.com/flags/so-punt.html>.
- (7) <http://members.tripod.com/-Puntland/main.htm>.
- (8) <http://members.tripod.com/-Puntland/axiga.htm>.
- (9) Flags of Somalia, Part 2, *Flagmaster* č. 130, březen 2009, s. 7.
- (10) <http://www.arlaadi.com/f.html>.
- (11) http://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_Courts_Union.
- (12) http://en.wikipedia.org/wiki/Maakhir_state.
- (13) <http://en.wikipedia.org/wiki/Darwiishland>.
- (14) <http://www.allgedo.com/Tempe>.
- (15) <http://maayland.com/>

W/N

Obr. 15

Since 1991, a disintegration of Somalia continued into several autonomous and/or separatist states proclaimed on its territory unilaterally. The author resumes data on their flags and symbolism. Since 1996, the Republic of Somaliland (1991) displayed a new flag under Fig. 2, a green stripe of which stood for prosperity, white for peace and red for blood shed by the liberation movement's members. Islamic character of the restored independent state was shown in a white shahada inscription while a black mullet symbolized demise of an idea of unitary Somalia. The State of Jubaland (1998-2001) in the southernmost part of the country displayed a red-green vertically divided flag (Fig.3) surmounted by a white Somali star showing priority of the country to colours of Digil and Dahanwein tribes those proclaimed this separatist state. Nevertheless, the Jubaland flag was a vertical version of the symbol of West Somalia Liberation Front, too. The same colours appeared on the flag of the Puntland State of Somalia (1998) that originally displayed the Somali national flag (Fig.10) since 2003 - a blue triangle charged with a white five-pointed star expressed supremacy of the federative state of Somalia (Fig. 4); its variations are shown under Fig. 5 and 6. The State of South-West Somalia has displayed its own flag (Fig. 7) showing horizontally positioned clannish colours of Jubaland surmounted by a circle of six white stars over blue field recalling the affinity to the Somali symbol and expressing the supremacy of the unified Somalia. Six stars stood for six regions those were integrated in that state proclaimed by the Rahanwein Resistance Army in 2002. Since 2006, this territory is controlled by the central government but legally remains in existence. The Galmudug Autonomous State of Somalia (2006) and the Northland State of Somalia (2008) declared their support to federalized Somalia and displayed its flag (Fig. 10) and arms. The Republic of Maakhir (2007-2009) displayed two versions of the national flag (Fig. 11 and 12) both reflecting the flag of Somalia and that of Puntland from that it broke away. A white star shown on each version evidently symbolized an idea of this state's existence within the federated Somalia. After an integration of South-West Somalia to the centrally controlled areas in 2006, the separatist movements strive for establishment of two autonomous states, the State of Gedoland (Fig. 13) and The Federated Hinterland State (Fig. 14). While a symbolism of the former's flag seems to refer to the flag of South-West Somalia the draft of the constitution of the latter defines the state flag and its

symbolism – green colour indicates the fertile nature of the proposed state, the black colour expresses its African character and the red colour refers to bloodshed inflicted to the population by the Somali civil war. Fig. 8 and 15 present flags of two Islamic powers controlling significant parts of the country since 2006 – the Islamic Courts Union and the Al-Shabab militia.

NOVÉ VLAJKY

BRNĚNSKÁ DIECÉZE

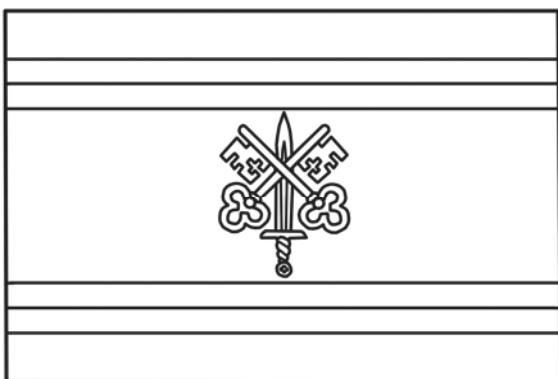
Nedávná návštěva hlavy katolické církve a nejvyššího představitele vatikánského státu papeže Benedikta XVI. vyvolala i zvýšený zájem vexilologů. Kromě papežské osobní vlajky, která vychází z vatikánské státní vlajky, ale místo státního znaku nese osobní znak papeže, se veřejnost mohla setkat s doslova masovým použitím veřejnosti dosud málo známých symbolů brněnské diecéze.

Brněnská diecéze (*Dioecesis Brunensis*) jakožto územní jednotka římskokatolické církve byla založena 5. prosince 1777. Její území má rozlohu 10 597 km² a zahrnuje území Jihomoravského kraje, části kraje Vysočina a malou část kraje Jihočeského. Na tomto území žije 1,354 milionu obyvatel, z nichž necelá polovina se hlásí právě k římskokatolickému vyznání. V diecézi je 450 farností. Hlavními patrony brněnské diecéze jsou apoštolové sv. Petr a Pavel, jimž je zasvěcena i katedrála v Brně na Petrově. Diecéze je spravována biskupem, jehož sídlo se označuje také pojmem brněnské biskupství.

Brněnská diecéze, podobně jako ostatní římskokatolické diecéze má svůj znak. Původně po svém zřízení používala čtvrcený znak, jehož dvě pole byla připomínkou císařovny Marie Terezie, která stála u zrodu diecéze, a dvě pole připomínala olomoucké biskupství, z jehož působnosti byla diecéze vyčleněna.

Po vytvoření československého státu se znak fakticky přestal používat, protože obsahoval symboly připomínající habsburskou monarchii. Po delší přestávce zavedl v roce 1946 tehdejší brněnský biskup Karel Skoupý nový znak biskupství. Stal se jím černý štít se zlatými zkříženými klíči podloženými stříbrným mečem s červeným jílcem a záštitou. Štít je podložen kosmoprocením křížem a šikmo berlou, obojí je zlaté. Nad štítem spočívá biskupská mitra.

V roce 2006 brněnské biskupství zavedlo vlajku diecéze. Její list tvoří sedm vodorovných pruhů, červený, bílý, žlutý, modrý, žlutý, bílý a červený, v poměru 2 : 1 : 1 : 9 : 1 : 1 : 2. Uprostřed modrého pruhu jsou symboly brněnské diecéze - žluté zkřížené klíče podložené bílým mečem

s červeným jílcem a záštitou. Tento centrální emblém je připomínkou patrocinia katedrály sv. Petra a Pavla v Brně. Klíče jsou hlavním atributem sv. Petra, meč je jedním z atributů sv. Pavla. Modrá barva je připomínkou zdejší mariánské tradice, červená a žlutá jsou vykládány jako barvy Moravy, červená a bílá jako barvy sídelního města Brna. Tím je definována poloha diecéze. Ačkoliv to v oficiální symbolice uvedeno není, zkušený vexilolog najde ještě jednu dvojici barev, žlutou a bílou, které jsou barvami

římskokatolické církve. Autorem vlajky je Zdeněk Velebný z Ústí nad Orlicí, který patří mezi úspěšné autory obecních vlajek. Vlajku požehnal 8. dubna 2006 brněnský biskup Vojtěch Cikrle při Diecézním setkání mládeže. Některé bližší informace o tom, kdy se vyvěšuje vlajka diecéze, obsahují Diecézní pokyny k užívání některých symbolů čj. Ep/101/06 z 2. února 2006, které připouštějí také existenci farních vlajek.

Vlajka brněnské diecéze je pravděpodobně první „územně správní“ vlajkou římskokatolické církve v České republice.

www.biskupstvi.cz/papezvbrne/brnenska_dieceze

http://cs.wikipedia.org/wiki/dieceze_brnenska

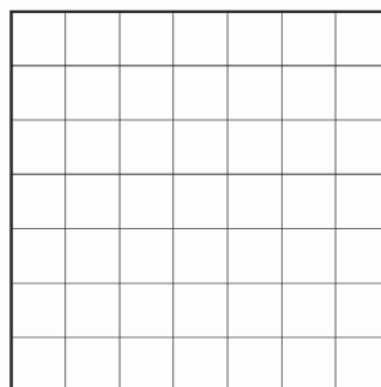
Diecézní pokyny k užívání některých symbolů; <http://www.biskupstvi.cz/dokumenty/A200602A.pdf>

BOLÍVIE

Když 7. 2. 2009 podpisem prezidenta Evo Moralese vstoupila v platnost nová ústava Bolívijské republiky, která ji prohlásila „jednotným, sociálním, právním, svobodným, nezávislým, svrchovaným, demokratickým, multikulturním a decentralizovaným státem s autonomiemi, založeným na pluralitě a politické, hospodářské, právní, kulturní a jazykové rozmanitosti v procesu integrace země“, zavedla i nový státní symbol Bolívie. Článek 6 ústavy totiž v odstavci I stanovil, že hlavním městem Bolívie je Sucre, odstavec II pak doslova zní: *Los símbolos del Estado son la bandera tricolor rojo, amarillo y verde; el himno boliviano; el escudo de armas; la wiphala; la escarapela; la flor dela kantuta y la flor del patujú.* Tedy, že státními symboly jsou vedle těch běžných, jako je červeno-žluto-zelená vlajka, hymna, státní znak, květy národních květin *kantuta* (*Periphrangus Dependens*) a *patajú* (*Heliconia Rostrata*) a kokarda, i tzv. wiphala. K rozpracování daného článku ústavy, týkajícího se symbolů země, vydal prezident Evo Morales 5. 8. 2009 dekret č. 0241, kterým upravuje postavení státních symbolů, jejich význam i používání.

Wiphala, která je tu definována jako *sedmibarevný čtvercový prapor předkolumbovského původu tvořený 49 čtverci uspořádanými do sedmi sloupců a sedmi řad; s jednotlivými barvami na diagonálách klesajících zleva doprava.*

V současné době je novým vyjádřením jednoty v různosti nového Mnohonárodnostního státu Bolívie. I když tento aymarský výraz původně označuje jakoukoliv vlajku, v souvislosti se symbolikou státu se má na mysli čtvercový praporec s různobarevnými čtverci v barvách duhy v diagonálním uspořádání, který byl odvozen od bílého kapesníku, jímž udával rytmus vedoucí tanečnický lidového skupinového tance, zvaného rovněž *la wiphala*. Zhruba před 20 lety začala být místo bílé barvy používána barevná varianta kapesníku, která se odvolávala na duhu zobrazenou na známém praporu inckých vládců

WYORPBV

VWYORPB

BVWYORP

PBVWYOR

RPBVWYO

ORPBVWY

YORPBVW

zvaném „Unancha Tapac“ se sedmi vodorovnými pruhy v barvách duhy. Protože *unancha* znamená opět vlajku nebo prapor v kečuánštině, je v současnosti používaný výraz *wiphala* považován za aymarskou variantu původního inckého praporu a symbolizuje už jenom právě tuto čtvercovanou mnohobarevnou vlajku. Její podoba byla převzata ze vzorů na keramice a látkách z inckých hrobů kultury Tiahuanaco v okolí dnešního Cuzka, objevených archeology v 70. letech minulého století. V jednotlivých oblastech incké říše se barevné uspořádání diagonálních řad lišilo tím, že každá oblast byla reprezentována jinou barvou a v ní byla provedena nejdelší prostřední diagonální řada (zelená symbolizovala Antisuyo, červená Chinchaysuyo, žlutá Conchisuyo a bílá Collasuyo, což byla oblast právě kultury Tiahuanaco, zasahující do dnešní Bolívie), a proto bolívijská wiphala tvořená 49 čtvercovými poli má diagonální kosmou řadu složenou ze sedmi bílých čtvercových polí, k hornímu cípu s ní paralelně pokračují řady žlutá (6 čtvercových polí), oranžová (5 čtvercových polí), červená (4 čtvercová pole), fialová (3 čtvercová pole), modrá (2 čtvercová pole) a zelené čtvercové pole. Naopak směrem k dolnímu rohu k bílé řadě přiléhají řady zelená (6 čtvercových polí), modrá (5 čtvercových polí), fialová (4 čtvercová pole), červená (3 čtvercová pole), oranžová (2 čtvercová pole) a žluté čtvercové pole. Symboliku wiphaly specifikuje článek 28 výše zmíněného dekretu. Sama vlajka je posvátným symbolem, který charakterizuje společenský systém založený na rovnosti, rovnováze, souladu, solidaritě a vzájemnosti. Její červená barva představuje planetu Zemi, člověka v jeho intelektuálním rozvoji, kosmickou filozofii v myšlenkách a poznání učenců a veškerý viditelný materiální svět. Oranžová barva vyjadřuje společnost a kulturu, zachování a zrození lidského druhu, považovaného za nejcennější zděděné bohatství; připomíná zdraví a lékařství, výchovu a vzdělání a kulturní výchovu dynamické mládeže. Žlutá barva symbolizuje energii a sílu, vzájemnost a komplementárnost; představuje morální zásady člověka, dvojakost mužů a žen, zákony, normy a kolektivní praxi lidské solidarity. Bílá barva představuje čas a dialektiku, cykličnost dějin; vyjadřuje vědecko-technický rozvoj, umění, intelektuální i manuální práci, která generuje

vzájemnost a soulad společenských struktur. Zelená barva připomíná hospodářství a výrobu; symbolizuje přírodní bohatství, flóru a faunu, vodní a nerostné zdroje a zemi samotnou. Modrá barva je barvou vesmíru, kosmické energie, nekonečna a ducha, které vše oživuje. Fialová barva reprezentuje politiku, sociální a společenskou ideologii, stát jako nejvyšší instanci; vyjadřuje mocenskou strukturu, společenské, hospodářské a kulturní organizace a státní správu.

I když se původně objevovaly návrhy, aby nová ústava zavedla novou státní vlajku, která by na společném listu spojila dosavadní trikoloru s pestrým polem wiphaly, našlo se nakonec optimální řešení – dvě státní vlajky. Wiphala má dnes stejné postavení jako tradiční národní trikolora z r. 1888 a je vyvěšována nalevo od ní, tedy v čestnějším postavení. I když jako symbolu multikulturalismu a současným režimem zvýrazněnému postavení domorodého aymarského obyvatelstva Bolívie se jí nedostává požadovaného respektu od jiných etnických skupin, žijících v zemi, které ji považují za symbol nežádoucího zvýhodňování Aymarů. S tím se setkává zejména v odbojné východní provincii Santa Cruz, obývané mj. i příslušníky amazonských kmenů Guaraní a Arawaků, kteří dávají před wiphalou přednost zeleno-bílo-zelené trikolorě provincie.

-jm-, -pf-

Literatura:

- 1) Nueva Constitución política del Estado, Aprobada en grande, detalle y revisión. Diciembre de 2007 (dostupná na webové stránce Ústavodárného shromáždění Bolívie).
- 2) Decreto Supremo No. 0241 del 05 de Agosto 2009. Evo Morales Ayma, Presidente del Estado Plurinacional de Bolivia. *Gaceta Oficial de Bolivia, edición especial* No. 125, 10.8.2009.
- 3) Gustavo Tracchia: More on the Wiphala, *Nordisk Flaggkontakt* č. 49/2009, s. 23-24.

VEXILOGICKÁ LITERATURA

Vladimír Liščák: Státy a území světa. 3. doplněné a aktualizované vydání. Praha: Libri, 2009. 896 s., barevná obrazová příloha s vlajkami a znaky na 32 stranách křídového papíru. ISBN 978-80-7277-414-2, náklad 1500 výtisků, doporučená cena 950 Kč.

Oblíbená publikace každého seriózního zájemce o vexilologii se dočkala již třetího vydání (předcházející v r. 1996 a 1998), které podstatně doplňuje a rozšiřuje zeměpisné, historické a ekonomické údaje o více než 350 státech a závislých územích různého typu státního zřízení, jež byly zahrnuty dle autorova výběru i v předcházejících vydáních. Nejnovější vydání je aktualizuje a značně rozšiřuje zejména o zachycení politických událostí posledního desetiletí (redakční uzávěrka: 31.12.2008). Také podstatné rozšíření tzv. přehledů sociogeografických údajů světa, oceánů a jednotlivých světadílů v úvodní části knihy, jakož i doplnění informací o nadnárodních organizacích vedlo k přijetí některých grafických i obsahových úprav, které ztěžují přehlednost a orientaci v celé publikaci. Mám na mysli především vypuštění rejstříku a záhlaví s mapkou specifikující geografickou polohu každého pojednávaného celku a s černobílou kresbou státního znaku a vlajky, které činí výsledný text příliš zhuštěný a jeho uspořádání v některých případech nelogické (např. údaje o Republice Bosna a Hercegovina najdeme pod písmenem B, zatímco o jejích dvou entitách pod S /Republika srbská/ či dokonce pod M /jako „Muslimsko-chorvatská federace, ač oficiální název zní “Federace Bosny a Hercegoviny“/, nebo dva státy rozkládající se na Korejském poloostrově – tj. Korejskou republiku a Korejskou lidově-demokratickou republiku – nenalezneme pod K, ale pod J, popř. S jako Jižní a Severní Koreu). Jako vexilology nás však musí zejména mrzet úpravy rozsahu, které ve srovnání s předcházejícím vydáním zcela eliminovaly detailní vexilologické a heraldické informace, které tak výrazně odlišovaly tuto publikaci od jiných podobných encyklopedií. Nejenže byla zcela vypuštěna kapitola věnující se státním a regionálním symbolům všeobecně, ale zejména chybí objasnění symboliky všech vyobrazených státních znaků (byť jsou nyní přeneseny do přílohy a provedeny v barvě) a státních vlajek, které bylo objevným přínosem pro všechny zájemce o geografii, jež dosud znali vlajky jen z atraktivních barevných příloh různých atlasů. Barevná příloha celé publikace však nabyla na

atraktivitě nejenom tím, že vedle státních vlajek zahrnuje i barevné vyobrazení státních znaků, rozšiřuje repertoár vlajek samostatných států o další typy (obchodní, vojenské, vládní), ale výběrově i vlajky některých významných správních jednotek, zejména pak u nefederativních států (Česko, Slovensko, Ekvádor, Francie, Japonsko, Papua Nová Guinea, Polsko, Ukrajina), zatímco notoricky známé vlajky federovaných států např. Kanady, Mikronésie, Německa, Rakouska, Ruska, Spojených států amerických, Španělska, Švýcarska a Venezuely byly patrně z prostorových důvodů vypuštěny. Byť ani příloha není zcela bez chyb a vybrané soubory regionálních vlajek nejsou vždy kompletní, je jistě přínosem i pro vexilology. V každém případě jsou v předkládané podobě a rozsahu uváděné vlajky u nás publikovány vůbec poprvé. Proto využil výbor ČVS nabídky autora i vydavatelství Libri a pro členy společnosti i ostatní zájemce zajistil omezené množství této vlajkové přílohy jako separátu. Členové ČVS mohou získat po jednom kusu tohoto separátu na adrese společnosti za výrobní cenu Kč 30,-, zatímco ostatní zájemci, popř. i členové ČVS usilující o další výtisky, je mohou obdržet proti úhradě Kč 50,-; poštovné není zahrnuto v ceně. -jm-

RÚZNÉ

INU, NENÍ KALICH JAKO KALICH

Nejen praporky brněnské diecéze, jak o nich píše P. Fojtík na s. 3002, ale i jiné vexilologické symboly vítaly papeže Benedikta XVI. při jeho návštěvě v Čechách a na Moravě. Při jeho vstupu do Španělského sálu na Pražském hradě v sobotu 26. září 2009 večer ho kromě desítek osobností veřejného a kulturního života uvítala i bílá standarta s červeným husitským kalichem. Podle *Práva* z 26.9.2009 jde o standartu 1. dělostřeleckého pluku Jana Žižky z Trocnova. Podle Roberta Spejchala z Vojenského historického ústavu, který prapory pro oficiální příležitosti vybírá, nelze v husitské symbolice hledat zlý úmysl. „To není nic proti papeži. Armáda ctí tradici legií a legionáři ctili husitství. Nic víc v tom není,“ řekl *Právu* Spejchal. Nevím, zda si papež tohoto „tradičního symbolu“ husitství na jedné z mnoha standart, jimiž byl sál vyzdoben, vůbec všiml nebo jak byla tato výzdoba komentována jeho doprovodem, ale bronzový kalich, který na mši v Tuřanech obdržel darem od brněnského primátora, jistě případné protokolární *faux pas* prezidentské kanceláře dostatečně vynahradil. Za poznámku stojí, že účastníci setkání s papežem v Brně měli v rukách papírové vlaječky papeže (žluto-bílé vatikánské s jeho osobním znakem v bílém pruhu), občas ovšem nasazené na špejli „vzhůru nohama“, jak si mohli všimnout pozorní televizní diváci. -jm-

ZA GERDEM VEHRESEM

Smutná zpráva zastihla letos všechny, kdo ho znali a měli rádi. Dne 7. října 2009 po krátké těžké nemoci zemřel v Berlíně ve věku nedožitých 69 let dlouholetý přítel a propagátor české vexilologie, předseda Německé vexilologické společnosti (DGF) Gerd Vehres. Osobně se s ním většina z nás seznámila na 1. ČNVK v Hradci Králové v r. 1996, popř. na dalších našich kongresech, kterých se spolu se svou milou manželkou Stefanií pravidelně zúčastňovali. Byli jsme mu vděční za jeho přátelský a kolegiální přístup k aktivnímu naplňování dohody mezi ČVS a DGF v praxi, která vyvrcholila opakovanými návštěvami vexilologů obou zemí. Proto mu také byla na 14. setkání německých vexilologů 17.9.2005 v Berlíně jako vůbec prvnímu zahraničnímu vexilologovi předána čestná vlaječka příznivce ČVS, kterou oceňujeme mimořádné zásluhy nečlenů ČVS o podporu jejích aktivit a cílů.

Gerd Vehres se narodil 2.1.1941 v Berlíně, na střední škole studoval zahraniční obchod, odkud ho zájem o cizí řeči přivedl ke studiu hungarologie, historie, mezinárodního a ústavního práva v Moskvě a Budapešti. Po absolvování vysokoškolských studií i výměnných pracovních pobytů v Maďarsku, které se stalo jeho diplomatickou specializací, pracoval od r. 1966 v diplomatických službách, v letech 1988-1990 jako velvyslanec NDR v Budapešti. Tam získal mezinárodní

reputaci svými aktivitami v r. 1989, kdy zabezpečoval transfer občanů NDR do Spolkové republiky Německo. Po zániku NDR přešel do soukromého sektoru, kde se zabýval finančním a zahraničně-politickým poradenstvím. Před odchodem do důchodu v r. 2004 byl generálním ředitelem AON-Consulting and Pensions Funds Administration Hungary, Ltd. Vexilologií se zabýval od r. 1971, specializoval se na dějiny a symboliku vlajek, s přihlédnutím k maďarskému teritoriu. Stál u zrodu Maďarské vexilologické společnosti v r. 1994, kde vykonával funkci sekretáře pro mezinárodní styky. O rok později vstoupil do DGF, kde se jako předseda úspěšného organizačního výboru 22. ICV FlagBerlin 2007 stal i novým prvním předsedou DGF (2007). Zúčastňoval se setkání německých, českých, amerických a švýcarských vexilologů, jakož i mezinárodních vexilologických kongresů od r. 1994, naposledy letošního v Jokohamě. Jeho mezinárodní aktivity ocenila r. 2007 i FIAV, když mu udělila titul *Fellow of the Federation*. Německé i světové vexilologii bude Gerd Vehres nepochybně chybět. Čest jeho památce!

Výbor ČVS

FLAG – ZPRAVODAJ RUSKÉHO STŘEDISKA VEXILOLOGIE A HERALDIKY NA INTERNETU

Před více než šesti lety (v červenci roku 2003) začala, při příležitosti přijetí Ruského střediska vexilologie a heraldiky za člena FIAV, tato organizace ruských vexilologů vydávat vlastní zpravodaj pod názvem ФЛАГ – THE FLAG. Navázala na tři čísla stejnojmenného zpravodaje, který vycházel v letech 1977 – 1978, než bylo vycházení zakázáno sovětskou KGB. Na připomínku těchto čísel je proto uváděno i průběžné číslování, takže první číslo nese označení 1(4). Zpravodaj v ruském jazyce má rozsah 8 až 16 stran formátu A4 s převážně barevnými obrázky vlajek a znaků. Informuje především o historických i současných vlajkách a znacích subjektů Ruské federace včetně zemí bývalého Sovětského svazu. Najdeme zde ale např. i informace o vlajkách nejruznějších organizací nebo nových vlajkách a znacích z celého světa. Dosud vyšlo 14 čísel (zatím poslední v červenci letošního roku). Pro všechny zájemce o ruskou vexilologii a heraldiku je také k dispozici na internetových stránkách Vexillographia na adrese <http://www.vexillographia.ru/flags.htm>, odkud si mohou všechna čísla ve formátu pdf zdarma stáhnout do svého počítače a případně i vytisknout (Vexi INFO č. 69 (2003), zpravodaj Střediska vexilologických informací; Internetové stránky Vexillographia <http://www.vexillographia.ru/flags.htm>).

Josef Hubka

Autoři hlavních článků:

Doc. RNDr. Ludvík Mucha, CSc., Pod Lipami 58, 130 00 Praha 3

Ing. Aleš Brožek (brozek@svkul.cz), Keplerova 34, 400 07 Ústí nad Labem

Ing. Jaroslav Martykán (martykan.cvs@seznam.cz), Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4 - Háje

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Czech Vexillological Society (attn. J. Martykán), CZ-149 00 Praha 4 - Háje, Matúškova 14/796, The Czech Republic. E-mail address vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, P. Exner, P. Fojtík, P. Holas, J. Hubka, J. Martykán (chairman), Z. Svoboda and M. Týma. Artwork Petr Exner. English translations Jaroslav Martykán.

December 2009

No. 154

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj České vexilologické společnosti, o.s. (Ing. J. Martykán), 149 00 Praha 4 - Háje, Matúškova 14/796. Elektronická adresa vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Výkonný redaktor Ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení Ing. A. Brožek, Ing. P. Exner, Mgr. P. Fojtík, Ing. P. Holas, J. Hubka, Ing. J. Martykán (předseda), PhDr. Z. Svoboda a M. Týma. Výtvarně spolupracoval Ing. Petr Exner. Anglické překlady Ing. Jaroslav Martykán.

Prosinec 2009

č. 154

OBSAH:

VYSOKÉ MEZINÁRODNÍ OCENĚNÍ ZAKLADATELŮM ČVS	2987
OROMSKÉ PRAPORY	2988
JOSEF HRÁSKÝ A JEHO VEXILOLOGICKÉ AKTIVITY	2990
SOMÁLSKO – ISLAMISMUS NEBO ROZPAD?	2995
NOVÉ VLAJKY	3002
Brněnská diecéze	3002
Bolívie	3003
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	3004
RŮZNÉ	3005
Inu, není kalich jako kalich	3005
Za Gerdem Vehresem	3005
Flag – zpravodaj Ruského střediska vexilologie a heraldiky na Internetu	3006

CONTENTS:

THE HIGH INTERNATIONAL APPRAISAL FOR FOUNDERS OF CVS	2987
THE FLAGS OF THE OROMO PEOPLE	2988
JOSEF HRÁSKÝ AND HIS VEXILLOLOGICAL ACTIVITIES	2990
SOMALIA: ISLAMISM OR BREAK UP?	2995
NEW FLAGS	3002
The diocese of Brno	3002
Bolivia	3003
BOOK REVIEWS	3004
VARIA	3005
There are different chalices	3005
Gerd Vehres died	3005
Flag – the bulletin of the Russian Centre of vexillology and Heraldry on the Internet	3006